

UFRS'İN ÇALIŞMA SERMAYESİ YÖNETİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BIST 100'DE BİR ARAŞTIRMA*

Arş. Gör. Yusuf GÜNEYSU**

Arş. Gör. Oğuz Yusuf ATASEL***

Araştırma Makalesi/Research Article

Muhasebe Bilim
Dünyası Dergisi
Haziran 2019; 21(2); 454-466

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, 2000-2017 yılları arasında Borsa İstanbul (BİST)'da işlem gören işletmelerin Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (UFRS) uygun olarak düzenledikleri finansal tablolar ile UFRS öncesinde düzenledikleri finansal tablolara göre çalışma sermayesi yönetimi belirleyicileri arasında bir fark olup olmadığını araştırmaktır. Bu bağlamda parametrik olmayan Wilcoxon Signed Rank testi kullanılarak iki farklı karşılaştırma yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda her iki karşılaştırmaya göre çalışma sermayesi yönetimi belirleyicilerinden Borç Ödeme Süresi açısından anlamlı farklılığın olmasına karşılık diğer değişkenler (Alacak Tahsil Süresi, Stok Tutma Süresi, Nakde Dönüşme Süresi, Çalışma Sermayesi Düzeyi, Çalışma Sermayesi Getirisi) açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çalışma Sermayesi Yönetimi, Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları, Borsa İstanbul

JEL Sınıflandırması: C12, G32, M48

THE IMPACT OF IFRS ON WORKING CAPITAL MANAGEMENT: AN INVESTIGATION IN BIST 100

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate whether there is a difference between the indicators of working capital management of companies listed in Borsa Istanbul (BIST) in the period of 2000-2017 according to the financial statements prepared before and after International Financial Reporting Standards (IFRS). In this context, two different comparisons were made by using Wilcoxon Signed Rank test. At the end of the study, it was determined according to both comparisons that although there is a significant difference between working

* Makale gönderim tarihi: 26.09.2018, kabul tarihi: 21.02.2019

** Karadeniz Teknik Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, yusufguneyusu@ktu.edu.tr, orcid.org/0000-0002-6809-1995.

*** Karadeniz Teknik Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, oguzataseel@hotmail.com, orcid.org/0000-0003-1654-9850.

Atıf: Güneysu, Y. ve Atasel, O. Y. (2019). UFRS'nin çalışma sermayesi yönetimi üzerindeki etkisi: BIST 100'de bir araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(2), 454-466. <http://dx.doi.org/10.31460/mbdd.464267>.

capital management determinants in terms of Accounts Payable Period, there are no significant difference in terms of other variables (Accounts Receivable Period, Inventory Holding Period, Cash Conversion Period, Working Capital Level, and Return on Working Capital).

Keywords: Working Capital Management, International Accounting and Financial Reporting Standards, Borsa Istanbul

JEL Classification: C12, G32, M48

1. GİRİŞ

Çalışma sermayesi, işletmenin günlük faaliyetlerini yerine getirebilmesi için gerekli olan sermaye miktarını ifade etmektedir. Çalışma sermayesinin büyüklüğü, çeşitliliği ve finansmanı ile ilgili kararlar ise çalışma sermayesi yönetimi kapsamında verilmektedir. Dolayısıyla çalışma sermayesi yönetimi, işletmenin çalışma sermayesinin büyüklüğünü ve etkinliğini belirleyen tüm yönetim kararlarını kapsamaktadır (Yıldız ve Akkoç 2016, 286).

Çalışma sermayesi yönetimi işletmelerin faaliyetlerinin etkinliği ve finansal refahı açısından önemli bir yere sahiptir. Çünkü işletmeler mevcut faaliyetlerinde birçok önemli kararlarla karşılaşmakta ve bu kararlardan birini de etkin likidite yönetimi oluşturmaktadır. Etkin likidite yönetimi işletmelerin iflasına neden olması nedeniyle önem arz etmektedir (Mongrut ve diğerleri 2014, 5). Bu kapsamda çalışma sermayesi yönetimi işletmelerin karlılığı ve riski ile birlikte işletmenin değerini etkilemektedir (Caballero 2010, 511). Ayrıca çalışma sermayesi yönetimi işletmelerin sürdürülebilir bir ekonomik değer oluşturabilmesi için oldukça önemli bir yere sahiptir. İşletmeler çalışma sermayesi yönetimini uygularken faaliyet göstermiş oldukları ülkedeki yasal düzenlemelere uymak zorundadır. Dünyada ve Türkiye’de işletmelerin finansal tablo hazırlarken uyması zorunlu düzenlemeler aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Dünya’da farklı muhasebe uygulamalarının uyumlaştırılması konusunda birçok uluslararası resmi ve özel kuruluşlar çalışma yapmakla birlikte, muhasebenin uyumlaştırma süreci 1973 yılında kurulan Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (International Accounting Standards Committee -IASC) tarafından 1973-2000 yılları arasında yayımlanan Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ve IASC’ın 2001 yılında yerine geçen Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (International Accounting Standards Board -IASB) tarafından yayımlanan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ile sağlanmıştır. 1990 yılından itibaren ise sürekli gelişen ekonomi ve küreselleşmenin etkisiyle 2005 yılında UMS/UFRS’lerin yüzden fazla ülkede uygulanması zorunlu hale gelmiştir (Akdoğan ve Tenker 2007, 16; Çankaya ve Dinç 2012, 83; Akgün 2013, 11; Sultanoğlu 2014, 24). Türkiye’de bu ülkeler arasında yer alıp, 2005-2008 yılları arasında Sermaye Piyasası Kurulu’nun Seri XI No 25 Tebliği çerçevesinde ve Sermaye Piyasası Kanunu’na tabi olan işletmeler

finansal tablolarını UMS ve UFRS'ye göre hazırlamalarına zorunluluk getirilmiştir (Gençoğlu ve diğerleri 2014, 2).

1999 yılında kurulan Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) 2005 yılında IASB ile yaptığı işbirliği neticesinde UMS ve UFRS'lerin birebir çevirisini yapmaya yetkilendirilerek, UMS/UFRS'leri Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) şeklinde yayımlamaya başlamıştır. TMSK, 2011 yılına kadar bünyesinde, kavramsal çerçeve dışında 38 adet standart (9 adet Finansal Raporlama Standardı ve 29 adet Muhasebe Standardı) ve 26 adet Standart yorumu orijinal haliyle Türkçe'ye çevrilmek suretiyle tebliğler halinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır (Gürdal 2005, 161-168; Karabayır ve Ertugay 2010, 197; Dinç ve Atasel 2016, 273).

14.02.2011 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu (TTK) Türkiye'de başta muhasebe alanı olmak üzere finansal raporlama ve denetimi alanında birçok yenilik getirmiştir. Buna göre TMS/TFRS'lere göre finansal rapor hazırlayacak olan işletmelerin kapsamı genişleyerek bağımsız denetime tabi işletmelerin sayısında da artış olmuştur (Gençoğlu ve diğerleri 2014, 2). Bu TTK'da adı geçen TMSK 02.11.2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 32'nci maddesinin 3.'üncü fıkrası ile yerini Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK)'na bırakmıştır (Pekdemir 2011, 120; Dinç ve Atasel 2016, 273).

Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi olup SPK'ya kayıtlı ve hisse senetleri BİST'de işlem gören işletmelerin 2005 yılından itibaren UMS/UFRS'leri zorunlu olarak uygulamasının çalışma sermayesi yönetimine etkisinin araştırıldığı bu çalışma dört bölümden oluşturulmuştur. İkinci bölümde konuyla ilgili literatür araştırmasına yer verilerek, daha sonra sırasıyla veri seti ve yöntemi ile bulgular sunulmuştur. Çalışmanın son bölümünde ise elde edilen bulgular doğrultusunda sonuç ve değerlendirmeye yer verilmiştir.

2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Literatürde ulusal düzenlemeler ile UFRS arasındaki ilişkiyi inceleyen pek çok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Araştırmacılar bu çalışmalarını genellikle finansal tablolardan elde edilen verileri analiz ederek gerçekleştirmişlerdir. Bu bağlamda bir grup çalışma ulusal düzenlemeler kapsamında UFRS'ye geçişin etkisine odaklanmıştır (Ağca ve Aktaş 2007; Lantto ve Sahlström 2009; Alkan ve Doğan 2012; Kubickova ve Jindrichovska 2012; Dimitrios ve diğerleri 2013; Terzi ve diğerleri 2013; Terzi ve Kıymetli Şen 2013). Bu çalışmalarda genellikle Wilcoxon Signed Rank testi ve regresyon analizi kullanılmıştır. Diğer grup çalışmalar ise farklı muhasebe ilkelerinin muhasebe bilgi sistemi değer ilişkisi üzerindeki etkisini incelemektedir (Callao ve diğerleri 2007; Hung ve

Subramanyam 2007; Gaston ve diğerleri 2010; Clarkson ve diğerleri 2011; Vardia ve diğerleri 2016). Bu kapsamda ulusal düzenlemelerin ve UFRS'ye dayanan defter değerleri ile bunların piyasa değerleri ile karşılaştırılmıştır.

Ağca ve Aktaş (2007), Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT) ile UFRS'ye göre hazırlanan finansal tablolardan elde edilen finansal oranlar arasındaki farklıları incelemişlerdir. Sonuç olarak, finansal oranlarda bir değişimin olmadığı bulgusuna ulaşmışlardır.

Callao vd. (2007) çalışmasında, UFRS'nin karşılaştırılabilirlik ve finansal raporlama uyumluluğu açısından İspanya'daki işletmeler üzerindeki etkisini t-testi yardımıyla araştırmışlardır. Bu doğrultuda araştırmacılar, bir ülkede aynı zamanda hem UFRS hem de ulusal düzenlemelerin dikkate alınarak uygulanmasının karşılaştırılabilirliği olumsuz yönde etkilediğini belirlemişlerdir. Ayrıca her iki standart açısından defter değeri ile piyasa değeri arasında önemli bir fark olduğunu tespit etmişlerdir.

Hung ve Subramanyam (2007), UMS'yi benimsemenin Alman işletmelerinin finansal tabloları üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Buna göre toplam varlıklar ile özkaynakların defter değerindeki değişikliklerin UMS'ye göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Lantto ve Sahlström (2009), Finlandiya'da UFRS'ye geçişin temel finansal oranlar üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Bu doğrultuda yazarlar, UFRS'nin benimsenmesinden sonra finansal oranların büyüklüğünün değiştiği sonucuna ulaşmışlardır.

Gaston ve diğerleri (2010), İspanya ve İngiltere'de UFRS'nin benimsenmesinin finansal tablolar üzerindeki etkisini Wilcoxon Signed Rank testini kullanarak incelemişlerdir. Buna göre UFRS'nin her iki ülke için de nicel etkinin önemli olması ile birlikte finansal raporlamadaki uyumluluk açısından negatif etkiye sahip olduğunu tespit etmişlerdir.

Clarkson ve diğerleri (2011), Avustralya ve Avrupa'da UFRS'nin, hisse senedi değerlemesi için defter değerinin ve kazançların uyumluluğu üzerindeki etkisini regresyon analizini kullanarak incelemişlerdir. Çalışmanın sonucunda, UFRS'nin karşılaştırılabilirliği arttırdığını tespit etmişlerdir.

Alkan ve Doğan (2012), UFRS öncesi ve sonrası düzenlenen finansal tablolara göre yapılan oran analizlerini karşılaştırmışlardır. Buna göre araştırmacılar, UFRS'ye geçişin etkisinin uzun dönemde daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Kubickova ve Jindrichovska (2012), ulusal düzenlemelere kıyasla UFRS'nin finansal oranlar üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla Avrupa ülkelerinde yapılmış çalışmalarını incelemişlerdir. Bu bağlamda yazarlar, farklı ülkelerdeki araştırmaların farklı sonuçlara ulaştığını ve UFRS'nin etkisinin homojen olmadığını tespit etmişlerdir.

Dimitrios ve diğerleri (2013), UFRS'nin Yunanistan'daki işletmelerin finansal oranları üzerindeki etkisini araştırmışlar ve ulusal düzenlemelere kıyasla önemli bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Terzi ve diğerleri (2013), BİST'te işlem gören işletmelerin MSUGT ve UFRS'ye göre hazırlanan finansal tablolarını karşılaştırmışlar ve iki uygulama arasında pek çok farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Aynı şekilde Terzi ve Kıymetli Şen (2013), UFRS'nin özkaynak kalemleri üzerindeki etkisini incelemişler ve önemli etkilerinin olduğunu tespit etmişlerdir.

Silva ve Miranda (2016) çalışmalarında, Brezilya'da UFRS öncesi ve sonrası çalışma sermayesi yönetimi göstergelerini Mann-Whitney testini kullanarak karşılaştırmayı amaçlamışlardır. Çalışmanın sonucunda, nakit dengesi ve likidite oranı göstergelerinin, uluslararası standartların kabulünden sonra önemli farklılıklar gösterdiği bulgusuna ulaşmışlardır.

Vardia ve diğerleri (2016), UFRS'nin zorunlu olarak kabul edilmesinin, Hindistan'daki işletmelerin hisse senetlerinin defter değeri ile kazançlarının uyumu üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Çalışmanın sonucunda, UFRS sonrası muhasebe bilgi sistemi değer uyumunun geliştiğini belirlemişlerdir.

İncelenen çalışmalara göre ulusal literatürde UFRS'ye geçişin çalışma sermayesi yönetimi üzerindeki etkisine odaklanan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ayrıca Silva ve Miranda (2016)'nın çalışmasına kıyasla farklı çalışma sermayesi yönetimi belirleyicilerinin kullanılması ile birlikte daha geniş bir dönem incelenerek çeşitli uygulamaların etkisi araştırılmıştır. Çalışmanın bu yönleriyle literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

3. VERİ SETİ VE YÖNTEM

UFRS'nin kabul edilmesinin çalışma sermayesi yönetimi belirleyicileri üzerindeki etkisinin araştırıldığı bu çalışmada, 2000-2017 yılları arasında BİST 100'de işlem gören işletmelerin finansal tablo verileri kullanılmıştır. Bu işletmelerden finans sektöründe faaliyet gösteren ve incelenen dönemde bazı yıllar finansal tablolarına erişilemeyen işletmeler analize dahil edilmemiştir. İşletmelerin finansal tablo verileri Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP) ile işletmelerin faaliyet raporlarından elde edilmiştir.

Analiz için örneklem üç kısma ayrılmıştır. Buna göre ilki, 2000-2004 yılları arasındaki dönem olup Sermaye Piyasası Kanuna tabi olup SPK'ya kayıtlı ve hisse senetleri BİST'de işlem gören işletmelerin UFRS'leri uygulamak zorunda olmadıkları 2005 yılından önceki dönemi kapsamakta; ikincisi ise 2007-2011 dönemi olup, ilgili işletmelerin UFRS'leri uyguladıkları dönemi kapsamaktadır. Son olarak 2013'ten 2017'ye kadar olan dönem ise 2012 yılında TTK'da yer verilen standartlarla ilgili

düzenlemelerden sonraki dönemi ifade etmektedir. Burada 2005¹, 2006² ve 2012³ yılları geçiş dönemi olarak kabul edilmiş ve analize dahil edilmemiştir.

Tablo 1. Çalışma Sermayesi Yönetimi Göstergeleri

Değişken Adı	Hesaplanışı	Kaynak(lar)
Alacak Tahsil Süresi (ATS)	(Ticari Alacaklar/Net Satışlar)*365	Öztürk ve Demirgüneş (2008); Büyükşalvarcı ve Abdioğlu (2010); Boschker (2011); Manoori ve Muhammad (2012); Pais ve Gama (2015); Ha ve diğerleri (2016); Tahir ve Anuar (2016);
Stokta Tutma Süresi (STS)	(Stoklar/SMM)*365	Öztürk ve Demirgüneş (2008); Büyükşalvarcı ve Abdioğlu (2010); Boschker (2011); Manoori ve Muhammad (2012); Pais ve Gama (2015); Ha ve diğerleri (2016); Tahir ve Anuar (2016);
Borç Ödeme Süresi (BÖS)	(Ticari Borçlar/Net Satışlar)*365	Boschker (2011); Manoori ve Muhammad (2012); Pais ve Gama (2015); Ha ve diğerleri (2016); Tahir ve Anuar (2016);
Nakde Dönüşme Süresi (NDS)	ATS+STS-BÖS	Kieschnick ve diğerleri (2006); Şamiloğlu ve Demirgüneş (2008); Caballero ve diğerleri (2010); Boschker (2011); Manoori ve Muhammad (2012); Palombini ve Nakamura (2012); Aksoy (2013); Mongrut ve diğerleri (2014); Pais ve Gama (2015); Ha ve diğerleri (2016); Tahir ve Anuar (2016); Zariyawati ve diğerleri (2016)
Çalışma Sermayesi Düzeyi (ÇSD)	Net Çalışma Sermayesi/Toplam Varlıklar	Azeem ve Marsap (2015); Tahir ve Anuar (2016)
Çalışma Sermayesi Getirisi (ÇSG)	FVÖK/Çalışma Sermayesi	Afrifa ve Padachi (2016); Lamptey ve diğerleri (2017)

¹ SPK'nın 2004 yılı sonlarında yayımlanmış olduğu tebliğlerin bir kısmı UFRS'deki düzenlemeler ile uyumlu olmasına karşın, büyük çoğunluğu uyumlu değildir. Uyumlu olmayan konuların başında; kiralama işlemleri, borçlanma maliyetleri, varlıklarda değer düşüklüğü, çalışanlara sağlanan faydalar, durdurulan faaliyetler, ilişkili taraflarla ilgili açıklamalar gelmektedir (Gürdal 2004: 124).

² UFRS ile uyumlu Seri: XI, No:25 sayılı "Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliği" hisse senetleri borsada işlem gören işletmeler için, 01.01.2005 tarihinden sonra sona eren ilk ara finansal tablolardan geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir. Ancak 2005 yılında tam anlamıyla UFRS'deki bazı standartlar uygulanmamakta ve taslak olarak yayımlanarak kamuoyunun görüşleri alınmaktadır (Gürdal 2005:163). Dolayısıyla 2005 ile 2006 yılları analiz kapsamına alınmamıştır.

³ 6102 Yeni TTK 13 Ocak 2011 tarihinde TMMM Genel Kurulu'nda kabul edilmiş ve 14 Şubat 2011 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 6102 sayılı Yeni TTK'nın muhasebe uygulamaları ile ilgili maddeleri 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girdiği (Ulusan ve diğerleri 2012: 12) için analize dahil edilmemiştir.

Çalışma sermayesi yönetimi belirleyicileri literatürdeki çalışmalardan yararlanarak belirlenmiştir. Bu kapsamda çalışma sermayesi belirleyicisi olarak en fazla nakde dönüşme süresinin kullanıldığı dikkat çekmektedir. Bununla birlikte çalışma sermayesi yönetimini değerlendirmede farklı değişkenlerin kullanıldığı da görülmektedir. Çalışmada kullanılan değişkenler hesaplanışı ile birlikte Tablo 1'de sunulmuştur.

Belirlenen çalışma sermayesi değişkenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olup olmadığını incelemek için aşağıdaki hipotezler test edilmiştir:

$$H_0: \mu_1 = \mu_2$$

$$H_1: \mu_1 \neq \mu_2$$

Burada μ_1 2000-2004 dönemini, μ_2 ise 2007-2011 dönemini göstermektedir. Bu hipotezlerden sıfır hipotezi, UFRS ile uyumlu olan değişkenler ile MSUGT kapsamında hazırlanan değişkenler arasında anlamlı bir fark olmadığını, alternatif hipotez ise UFRS ile uyumlu olan değişkenler ile MSUGT kapsamında hazırlanan değişkenler arasında anlamlı bir fark olduğunu ifade etmektedir.

$$H_0: \mu_2 = \mu_3$$

$$H_1: \mu_2 \neq \mu_3$$

Bu hipotezlerde μ_2 2007-2011 dönemini, μ_3 ise 2013-2017 dönemini göstermektedir. Buna göre sıfır hipotezi çalışma sermayesi değişkenlerinin ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını, alternatif hipotez ise tersi durumu ifade etmektedir.

Çalışmada kullanılan değişkenler arasında bir fark olup olmadığının tespit edilmesinde kullanılacak yöntemin belirlenmesi amacıyla Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri ile normallik sınaması yapılmıştır. Bu doğrultuda yöntem olarak parametrik olmayan Wilcoxon Signed Rank testi kullanılmıştır. Bu test, t testinin parametrik olmayan alternatifini oluşturmaktadır. Wilcoxon testi, değerleri sıralamak ve karşılaştırmak için iki farklı zaman dilimine dönüştürmekte ve bu iki zaman dilimi arasında, değerlerde bir değişim olup olmadığını test etmektedir.

4. BULGULAR

Bu çalışmanın örneklemini 2000-2017 döneminde hisse senetleri BİST'te işlem gören 55 işletmeden oluşmaktadır. Çalışma sermayesi göstergeleri her işletme için ayrı ayrı hesaplanmıştır. Buna göre STS, ATS, BÖS ve NDS değerleri gün olarak gösterilmiş, ÇSD ve ÇSG değerleri ise oran olarak belirlenmiştir. Ancak Wilcoxon Signed Rank testini uygulamak amacıyla her dönem için işletmeler bir bütün olarak analiz edilmiştir.

Tablo 2. Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	Periyod	Ortalama	Toplam
STS	2000-2004	144,58	7952,00
	2007-2011	96,12	5286,85
	2013-2017	134,26	27533,27
ATS	2000-2004	67,24	3698,19
	2007-2011	68,76	3781,71
	2013-2017	83,32	5303,46
BÖS	2000-2004	41,86	2302,52
	2007-2011	49,43	2718,90
	2013-2017	59,79	4028,79
NDS	2000-2004	169,96	9347,67
	2007-2011	115,14	6332,97
	2013-2017	153,49	28808,33
ÇSD	2000-2004	0,19	10,33
	2007-2011	0,19	10,28
	2013-2017	0,16	8,18
ÇSG	2000-2004	0,22	12,08
	2007-2011	0,20	11,13
	2013-2017	0,17	9,32

Tablo 2’de çalışma sermayesi belirleyicilerinin her dönem için ortalama ve toplam değerleri gösterilmiştir. Buna göre STS, ATS, BÖS ve NDS değişkenlerinin genel olarak bir önceki döneme göre arttığını, buna karşılık ÇSD ve ÇSG değerlerinin ise düştüğü söylenebilir. Ancak burada yalnızca BÖS değerindeki artışı olumlu olarak yorumlanabilir.

Tablo 3. Çalışma Sermayesi Yönetimi Göstergelerindeki Değişim

Dönem		STS	ATS	BÖS	NDS	ÇSD	ÇSG
(2000-2004)-(2007-2011)	Z	-0,695	-1,449	-2,170	-0,474	-0,084	-2,229
	Sig. (p-value)	0,487	0,147	0,030	0,636	0,933	0,026
(2007-2011)-(2013-2017)	Z	-0,492	-1,994	-3,569	-0,952	-2,019	-0,268
	Sig. (p-value)	0,623	0,046	0,000	0,341	0,043	0,789

Normallik sınamasına göre değişkenlerin anlamlılık düzeylerinin %5'in altında ($p < 0,000$) olmasından dolayı parametrik olmayan testlerden Wilcoxon Signed Rank testi uygulanmış olup, sonuçları Tablo 3'de sunulmuştur. İlk dönem ile ikinci dönem kıyaslandığında, BÖS ve ÇSG değişkenleri açısından %5 anlamlılık düzeyinde bir farklılığın olduğu görülmektedir. Diğer taraftan ikinci dönem ile üçüncü dönem karşılaştırıldığında ATS, BÖS ve ÇSD değişkenlerinin %5 anlamlılık düzeyinde bir önceki döneme göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu bağlamda her iki karşılaştırmada da yalnızca BÖS değişkeninin farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla işletmelerin cari yükümlülüklerin yönetimindeki etkinliğinin arttığı söylenebilir.

5. SONUÇ

Türkiye'de finansal raporlamanın hazırlanması ile ilgili düzenlemelerin uluslararası düzenlemelerle uyumlaşma çabası kesin olarak tarih belirtilmese de, 2005 yılında SPK'nın Seri XI No 25 Tebliği çerçevesinde ve Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi olup SPK'ya kayıtlı ve hisse senetleri BIST'de işlem gören işletmeler finansal tablolarını UMS ve UFRS'ye göre hazırlamalarına zorunluluk getirilmesi ile hız kazanmıştır. Ancak tam anlamıyla UMS/UFRS'lerin uygulanması işletmelerin 2007 yılındaki finansal tablolarına yansıyabilmiştir. UFRS'nin çalışma sermayesi yönetimi üzerindeki etkisinin incelendiği bu çalışmada, 2000-2017 döneminde BIST'te işlem gören işletmelerin MSUGT ve UFRS'ye göre düzenlenen finansal tabloları dikkate alınarak hesaplanan çalışma sermayesi yönetimi değişkenlerindeki (STS, ATS, BÖS, NDS, ÇSD ve ÇSG) değişimlerin karşılaştırması amaçlanmıştır.

Wilcoxon Signed Rank testinin sonuçları incelendiğinde, ilk dönem (2000-2004) ile ikinci dönem (2007-2011) kıyaslandığında, BÖS ve ÇSG değişkenleri açısından bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre BÖS değişkeninin değerinin artmasına karşılık ÇSG değeri azalmıştır. Diğer taraftan ikinci dönem (2007-2011) ile üçüncü dönem (2013-2017) karşılaştırıldığında ise ATS, BÖS ve ÇSD değişkenlerinin bir önceki döneme göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Burada ise ATS ve BÖS değerleri artmış, ÇSD değeri ise azalmıştır. Bu bağlamda her iki karşılaştırmada da yalnızca BÖS değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu duruma MSUGT'daki düzenlemeler ile (tek bir standardının etkisinin olması düşünülmemekle birlikte direk olarak etkileyen) TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar Standardındaki düzenlemelerin farklılık göstermesinden kaynaklandığı söylenebilir. Elde edilen bulgulara göre işletmelerin cari yükümlülüklerin yönetimindeki etkinliğinin artmasına karşılık, alacakların yönetimindeki etkinliğinin azaldığı belirtilebilir. Bu duruma da UFRS'deki düzenlemelerin dikkate alınmasından kaynaklandığı ifade edilebilir.

Bu çalışmada, işletmelerin bir bütün olarak analize dahil edilmesi çalışmanın önemli bir kısıtını oluşturmaktadır. Bu nedenle gelecek çalışmalarda işletmeler sektör bazında dikkate alınarak karşılaştırma yapılabilir. Çünkü faaliyet gösterilen sektöre göre çalışma sermayesi yönetimi göstergelerinde değişkenlik olabilmektedir.

KAYNAKÇA

- Afrifa, G. A. ve K. Padach. 2016. "Working capital level influence on SME profitability", *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 23 (1).
- Ağca, A. ve R. Aktaş. 2007. "First Time Application of IFRs and Its Impact on Financial Ratios: A Study on Turkish Listed Firms", *Problems and Perspectives in Management*, 5 (2).
- Akdoğan, N. ve N. Tenker. 2007. *Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri*, 12. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Akgün, A. İ. 2013. "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkisi: İMKB'ye Yönelik Bir Araştırma", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14 (1).
- Aksoy, E. E. 2013. "İşletme Sermayesi İhtiyacını Etkileyen İşletme İçi Faktörlerin Analizi: Prais-Winsten Regresyon Uygulaması", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15 (3).
- Alkan, G. İ. ve O. Doğan. 2012. "Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın Finansal Rasyolara Kısa ve Uzun Dönemli Etkileri: İMKB'de Bir Araştırma", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (54).
- Azeem, M. M. ve A. Marsap. 2015. "Determinant Factors and Working Capital Requirement", *International Journal of Economics and Finance*, 7 (2).
- Boschker, B. A. 2011. "Determinants of Working Capital Management in SMEs: National Culture, a Missing Piece?", *Master Thesis, Tilburg University, Tilburg*.
- Büyükalvarcı A. ve H. Abdioğlu. 2010. "Kriz Öncesi ve Kriz Dönemlerinde İşletmelerde Çalışma Sermayesi Gereksiniminin Belirleyicileri: İMKB İmalat Sanayi Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Uygulama", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24 (2).
- Caballero, S. B., P. J. G. Teruel, ve P. M. Solano. 2010. "Working capital management in SMEs", *Accounting and Finance*, (50).
- Callao, S., J. I. Jarne ve J. A. Lainez. 2007. "Adoption of IFRS in Spain: Effect on the comparability and relevance of financial reporting", *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, (16).

- Clarkson, P., J. D. Hanna, G. D. Richardson ve R. Thompson. 2011. "The impact of IFRS adoption on the value relevance of book value and earnings", *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, (7).
- Çankaya, F. ve E. Dinç. 2012. "Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Uygulama Başarısını Etkileyen Faktörler: Bağımsız Denetçiler Üzerine Bir Araştırma", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17 (1).
- Dimitrios, B. E. Nikolaos, P. Konstantinos ve V. Dimitrios. 2013. "The impact of IFRS on ratios of listed and new listed companies of Athens Exchange", *International Journal of Business and Social Research (IJBSR)*, 3 (5).
- Dinç, E. ve O. Y. Atasel. 2016. "Türkiye'deki Muhasebe Anlayışının Gelişim Süreci ve Mevcut Durumun İncelenmesi", *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (12).
- Ha, D. T., B. D. Thanh, ve H. T. T. Hang. 2016. "Impact of Working Capital on Financial Performance of Small and Medium- Sized Enterprises in Vietnam", *Review of Contemporary Business Research*, 5 (1).
- Hung, M. ve K. R. Subramanyam. 2007. "Financial Statement Effects of Adopting International Accounting Standards: The Case of Germany", *Rev Acc Stud*, (12).
- Gaston, S. C., C. F. Garcia, J. I. J. Jarne ve J. A. L. Gadea. 2010. "IFRS adoption in Spain and the United Kingdom: Effects on accounting numbers and relevance", *Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting*, (26).
- Gençoğlu, Ü. G., Arsoy, A. P., Y. Ertan ve T. Bora. 2014. "TMS/TFRS'ye Dönüştürülen Finansal Tabloların Denetim Modelinin Özellikleri", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (64).
- Gürdal, K. 2004. "Muhasebe Dünyasından Haberler", *Muhasebe ve Denetime Bakış*, (11).
- Gürdal, K. 2005. "Muhasebe Dünyasından Haberler", *Muhasebe ve Denetime Bakış*, (14).
- Karabayır, M. E. ve E. Ertugay. 2010. *Kronik: Finansal Raporlama Standartlarının Dünü ve Bugünü*, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 65 (4).
- Kieschnick, R., M. Plante ve R. Moussawi. 2006. "Corporate Working Capital Management: Determinants and Consequences", *International Journal of Managerial Finance*, 3 (2).
- Kubickova, D. ve I. Jindrichovska. 2012. "Impact of IFRS Adoption on Key Financial Ratios: Comparison of Selected European Countries", *International Conference on Business Excellence*, 1-7.

- Lamprey, L.L., Frimpong, K. ve Morrison, A. B. 2017. "Empirical Study on the Influence of Working Capital Management on Performance of SMEs in a Developing Economy", *British Journal of Economics, Management & Trade*, 17 (4).
- Lantto, A. M. ve P. Sahlström. 2009. "Impact of International Financial Reporting Standard adoption on key financial ratios", *Accounting and Finance*, (49).
- Mongrut, S., F. D. O'Shee, C. C. Zavaleta ve J. C. Zavaleta. 2014. "Determinants of Working Capital Management in Latin American Companies", *Innovar*, 24 (51).
- Manoori, E. ve J. Muhammad. 2012. "Determinants of working capital management: Case of Singapore firms", *Research Journal of Finance and Accounting*, 3 (11).
- Öztürk, M. B. ve K. Demirgüneş. 2008. "İşletme Sermayesi Gereksinimini Etkileyen Değişkenler Üzerine İMKB'de Bir Uygulama". *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 45 (516).
- Pais, M. A. ve P. M. Gama. 2015. "Working capital management and SMEs profitability: Portuguese evidence", *International Journal of Managerial Finance*, 11 (3).
- Palombini, N. V. N. ve W. T. Nakamura. 2012. "Key Factors In Working Capital Management In The Brazilian Market", *Revista de Administração de Empresas*, 52 (1).
- Pekdemir, R. 2011. "TMS-TFRS Diye Diye...", *Mali Çözüm Dergisi*, (107).
- Silva, T. D. ve G. J. Miranda. 2016. "Indicators of Working Capital Management before and after the adoption of the International Accounting Standards in Brazil", *Journal of Education and Research in Accounting*, 10 (3).
- Sultanoğlu, B. 2014. UFRS'nin Borsa İstanbul'daki Şirketlerin Finansal Tabloları Üzerindeki Etkisi: Finansal Bilginin İhtiyaca Uygunluğu ve Finansal Tablolar Analizi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara.
- Şamiloğlu, F. ve K. Demirgüneş 2008. "The Effect of Working Capital Management on Firm Profitability: Evidence from Turkey", *The International Journal of Applied Economics and Finance*, 2 (1).
- Tahir, M. ve M. B. A. Anuar. 2016. "The Determinants of Working Capital Management and Firms Performance of Textile Sector in Pakistan", *Qual Quant*, (50).
- Terzi, Serkan, R. Oktem ve İ. Kıymetli Şen. 2013. "Impact of Adopting International Financial Reporting Standards: Empirical Evidence from Turkey", *International Business Research*, 6(4).
- Terzi, S. ve İ. Kıymetli Şen. 2013. "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Geçişin Özkaynak Üzerine Etkileri: Borsa İstanbul Örneği", *MODAV*, (4).

- Uluslan, H., E. Eren, ve Ç. Köylü. 2012. "6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu (TTK)'nun Muhasebe ve Denetim Uygulamalarına Getirdiği Yenilikler Üzerine Bir Araştırma", Muhasebe ve Finansman Dergisi, (55).
- Vardia, S., N. Kalra ve G. Soral. 2016. "An Impact If IFRS on The Value Relevance of Financial Statements: A Study of Selected Indian Listed Company", Indian Journal of Accounting (IJA), 48 (2).
- Yıldız, B. ve S. Akkoç. 2016. "Çalışma Sermayesi ve Karlılık İlişkisinin Keşifsel Bir Araçla (ANFIS) İncelenmesi", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 11 (1).
- Zariyawati, M. A., M. N. Annuar ve N. Pui-San. 2016. "Working Capital Management Determinants of Small and Large Firms In Malaysia", International Journal of Economics and Management, 10 (2).